Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
PEDRO CRUZ VILLALÓN
esitatud 2. juulil 2015 [1]

Kohtuasi C-245/14

Thomas Cook Belgium NV
versus
Thurner Hotel GmbH

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Handelsgericht Wien (Austria))

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala — Koostöö tsiviilasjades — Määrus (EÜ) nr 1896/2006 — Euroopa maksekäsumenetlus — Artikli 20 lõige 2 — Euroopa maksekäsu läbivaatamine pärast vastuväite esitamise tähtaja möödumist — Vale- või ebatäpsed andmed — Euroopa maksekäsu väljastanud kohtu pädevuse puudumine — Mõiste „erandlik asjaolu”

1. Käesolev kohtuasi annab Euroopa Kohtule võimaluse otsustada praktiliselt esimest korda määruse nr 1896/2006 [2] artikli 20 lõikes 2 sisalduva mõiste „erandlik asjaolu” üle. Eelkõige on vaja välja selgitada, kas Euroopa maksekäsumenetluse raames on Euroopa maksekäsu välja andnud kohtu võimaliku pädevuse puudumise tõttu – põhjusel, et võib olemas olla poolte vahel sõlmitud, kuid maksekäsu avalduse vormil märkimata kohtualluvuse kokkulepe – õigustatud maksekäsu läbivaatamine, kuna tegemist on „erandliku asjaoluga”, kui võlgnikul oli näiliselt võimalus esitada nimetatud käsu vastu nõuetekohasel tähtajal vastuväide ja ta ei teinud seda.

I. **Õiguslik raamistik**

2. Määruse nr 1896/2006 põhjendus 25 on järgmise sisuga:

„Pärast vastuväite esitamise tähtaja möödumist peaks kostjal olema teatud erandjuhtudel õigus taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist. Läbivaatamine erandjuhtudel ei peaks tähendama, et kostjale antakse veel kordne võimalus nõude vaidlustamiseks. Läbivaatamismenetluse käigus tuleks nõude sisu hinnata üksnes sellises ulatuses, mis tuleneb kostja poolt teatavaks tehtud erandlikest asjaoludest. Muude erandlike asjaolude hulka võib kuuluda olukord, mil Euroopa maksekäsu aluseks olid maksekäsu avalduses esitatud valeandmed.”

1 — Algkeel: hispaania.

2 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus (*ELT L 399, lk 1*). Kohtumääruses Novontech-Zala, C-324/12, EU:C:2013:205, Euroopa Kohus juba leidis, et Euroopa maksekäsu suhtes vastuväite esitamise tähtaja möödalaskmine kostja esindaja eksimuse tõttu ei õigusta vastava maksekäsu läbivaatamist, sest selline tähtaja möödalaskmine ei ole tingitud erandlikest asjaoludest määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõike 2 tähenduses. Kohtuotsuses Eco cosmetics ja Raiffeisenbank St. Georgen, C-119/13 ja C-120/13, EU:C:2014:2144, leidis Euroopa Kohus, et viidatud määruse artiklis 20 sätestatud menetlus ei ole kohaldatav, kui Euroopa maksekäsk ei ole kätte toimetatud kooskõlas selle määruse artiklites 13–15 kehtestatud miinimumstandarditega.

3. Viidatud määruse artikkel 16 „Euroopa maksekäsu vaidlustamine” sätestab järgmist:

„1. Kostja võib päritoluriigi kohtule esitada vastuväite Euroopa maksekäsu suhtes, kasutades VI lisas toodud tüüpvormi F, mis edastatakse talle koos Euroopa maksekäsuga.

2. Vastuväide saadetakse 30 päeva jooksul alates maksekäsu kostjale kättetoimetamisest.

3. Kostja märgib vastuväites, et ta vaidlustab nõude, ilma et ta peaks seda põhjendama.

4. Vastuväide esitatakse kas paberkandjal või kasutades muid, sealhulgas elektroonilisi sidevahendeid, mida päritoluliikmesriik aktsepteerib ning mis on päritoluriigi kohtule kättesaadavad.

[…]”.

4. Viidatud määruse artikkel 20 „Erandjuhtude läbivaatamine” on järgmise sõnastusega:

„1. Pärast artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumist on kostjal õigus taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist päritoluliikmesriigi pädevas kohtus, kui:

a)

i) maksekäsk toimetati kätte ühel artiklis 14 sätestatud viisidest, ning

ii) maksekäsku ei toimetatud kätte piisavalt aegsasti, mis ei võimaldanud kostjal temast olenemata põhjustel oma kaitset korraldada,

või

b) kostjat takistasid nõude vaidlustamisel vääramatu jõud või temast sõltumatud erakorralised asjaolud,

tingimusel et mõlemal juhul tegutseb kostja viivitamata.

2. Pärast artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumist on kostjal samuti õigus taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist päritoluliikmesriigi pädevas kohtus, kui käesolevas määruses sätestatud nõudeid arvesse võttes anti maksekäsk välja selgelt valesti, või muudel erandlikel asjaoludel.

3. Kui kohus lükkab kostja avalduse tagasi, kuna läbivaatamiseks ei anna alust ükski lõigetes 1 ja 2 osutatud põhjustest, jääb Euroopa maksekäsk jõusse.

Kui kohus otsustab, et läbivaatamine on õigustatud ühel lõigetes 1 ja 2 sätestatud põhjustest, muutub Euroopa maksekäsk tühiseks.”

II. **Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused**

5. Põhikohtuasja kaebaja Thomas Cook Belgium NV (edaspidi „Thomas Cook”) on Gante’is (Belgia) asutatud reisibüroo, kes pakub mitmesuguseid teenuseid turismisektoris. 3. septembril 2009 sõlmis Thomas Cook Söldenis (Austria) asutatud Austria äriühinguga Thurner Hotel GmbH (edaspidi „Thurner Hotel”) lepingu, milles lepiti kokku nende uued koostöötingimused 2010. aasta suvehooajaks. Hiljem, kui Thomas Cook jättis maksmata, taotles Thurner Hotel, kes oli pakkunud

nimetatud lepingus sätestatud tingimustel turismimajutust Söldenis, et Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Austria) väljastaks Belgia turismibüroo vastu Euroopa maksekäsu summas üle 15 000 euro. Ta põhjendas nimetatud kohtu pädevust sellega, et kohustuste täitmise paik asub Austrias.

6. 26. juunil 2013 toimetati Euroopa maksekäsk nõuetekohaselt Thomas Cookile kätte. Viimane ei esitanud vastuväidet kolmekümnepäevase tähtaja jooksul, mis on sätestatud määruse nr 1896/2006 artikli 16 lõikes 2, kuna ta – nagu ta väidab – teostas oma arhiivis otsinguid, et kontrollida, kas vaidlusalune maksekäsk on või ei ole põhjendatud.

7. 25. septembril 2013 taotles Thomas Cook Bezirksgericht für Handelssachen Wien'is Euroopa maksekäsu läbivaatamist vastavalt määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõikele 2. Thomas Cook väitis põhiliselt, et viidatud maksekäsu oli välja andnud kohus, kellel pädevus puudub, kuna poolte vahel sõlmitud lepingu üldtingimused sisaldasid kokkulepet kohtualluvuse määramise kohta Gante'i (Belgia) kohtutele. Tema arvates tuli alusetult välja antud Euroopa maksekäsk tunnistada määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõike 3 alusel tühiseks, sest maksekäsu välja andnud kohtu pädevuse puudumine annab nimetatud määruse artikli 20 lõike 2 kohaselt aluse läbivaatamiseks.

8. Bezirksgericht für Handelssachen Wien jättis 28. oktoobri 2013. aasta määrusega Thomas Cooki esitatud Euroopa maksekäsu läbivaatamise taotluse rahuldamata. Selle rahuldamata jätmise peale esitas Thomas Cook tähtaegselt määruskaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule. Nimetatud kaebuse põhjendamiseks tugines Thomas Cook määruse nr 1896/2006 põhjendusele 25, milles kvalifitseeritakse asjaolu, et Euroopa maksekäsu aluseks olid maksekäsu avalduses esitatud valeandmed, nimetatud määruse artikli 20 lõike 2 kohaldamisel sõnaselgelt „erandlikuks asjaoluks". Tema arvates ei hinnanud käesolevas kohtuasjas Bezirksgericht für Handelssachen Wien asjaolu, et poolte vahel sõlmitud lepingu üldtingimuste alusel ei olnud pädevad mitte Austria kohtud, vaid Gante'i (Belgia) kohtud. Thomas Cooki sõnul oleks nimetatud kohus pidanud tuvastama, et Euroopa maksekäsk oli välja antud viidatud määruse artikli 20 lõike 2 tähenduses selgelt valesti.

9. Handelsgericht Wien otsustas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus, tuleb tõlgendada nii, et kostja võib taotleda Euroopa maksekäsu kohtulikku läbivaatamist vastavalt nimetatud määruse artikli 20 lõikele 2 ka juhul, kui maksekäsk on talle küll nõuetekohaselt kätte toimetatud, kuid selle andis avalduse vormil kohtu pädevuse kohta märgitud andmetest lähtudes välja kohus, kes ei olnud pädev asja lahendama?

2. Juhul kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas asjaolu, et Euroopa maksekäsk antakse välja avalduse vormil märgitud andmete alusel, mis hiljem osutuvad ebatäpseks, eelkõige, kui neist andmetest sõltub kohtu pädevus asja lahendada, on vastavalt komisjoni 7. veebruari [2006. aasta] teatise 2004/0055 põhjendusele 25 määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõike 2 tähenduses erandlik asjaolu?"

10. Käesolevas kohtuasjas esitasid kirjalikud seisukohad Thurner Hotel, Austria valitsus, Portugali valitsus, Euroopa Komisjon ja Saksamaa valitsus. Thomas Cook esitas oma kirjalikud seisukohad väljaspool tähtaega, mistõttu neid ei võetud vastu. Kohtuistungil, mis toimus Thomas Cooki taotluse alusel 16. aprillil 2015, osales ainult komisjon.

III. **Poolte seisukohtade kokkuvõte**

11. Thurner Hotel vaidleb kõigepealt vastu Thomas Cooki väidetele põhikohtuasjas selle kohta, et ta ei olnud väidetavalt maksmata jätmisest teadlik, kuna talle ei olnud saadetud (või vähemalt mitte ette nähtud tähtaja jooksul) vastavaid arveid, mis – Thomas Cooki sõnul – takistas tal õigel ajal vastuväidet esitada. Teiseks vaidleb Thurner Hotel vastu ka väitele, et pooled leppisid kokku pädevuse andmises Gante'i kohtutele. Igal juhul oli tema Euroopa maksekäsu avalduses selgelt märgitud, et selle kohtu pädevus, kellele ta nimetatud avalduse esitas, põhines lepinguliste kohustuste täitmise paigal (vastavalt määruse nr 44/2001 artikli 5 lõikele 1), mistõttu Thomas Cookil oli võimalik esitada vastuväide kolmekümnepäevase tähtaja jooksul.

12. Thurner Hotel on seisukohal, et vaidlusalust sätet (määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõiget 2) tuleb tõlgendada kitsalt. Tema arvates oleks see, kui nimetatud sätte abil oleks lubatud tugineda menetluslikele eranditele, millele oleks saanud (ja tulnud) tugineda vastuväidete esitamiseks ette nähtud tähtaja jooksul, vastuolus õiguskindluse põhimõttega.

13. Austria valitsus pooldab samuti määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõike 2 kitsalt tõlgendamist, mis välistaks võimaluse pidada „erandlikuks asjaoluks" asjaolu, millele võlgnik oleks juba saanud vastuväiteks tugineda; sellega nõustub ka Saksamaa valitsus. Austria valitsuse sõnul peaksid viidatud määruse artikli 20 lõikes 2 sätestatud läbivaatamise esemeks olema ainult sellised Euroopa maksekäsud, mis on ilmselgelt õigusvastased või saadud pettuse teel.

14. Portugali valitsus märgib, et nimetatud määruse artikli 20 lõige 2 lubab taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist pärast vastuväidete esitamise tähtaja möödumist kahel juhul: esiteks, kui maksekäsk on välja antud selgelt valesti, arvestades viidatud määruses kehtestatud nõudeid, see tähendab, et nimetatud maksekäsu väljaandmisel ei ole järgitud selle välja andmiseks määruses kehtestatud kehtivusnõudeid; ja teiseks, kui esineb mõni muu erandlik asjaolu. Portugali valitsus on seisukohal, et määruse nr 1896/2006 artikli 16 lõikes 2 vastuväite esitamiseks sätestatud tähtaja eesmärk on vaidlustada selle võlanõude õiguspärasust või kehtivust, mida tahetakse täita, kui Euroopa maksekäsk vastab viidatud määruses kehtestatud kehtivusnõuetele. Seevastu sama määruse artikli 20 lõikes 2 sätestatud läbivaatamise eesmärk on takistada määrust rikkudes välja antud maksekäskude täitmist. Portugali valitsuse hinnangul rikutakse maksekäsu välja andmisega kohtu poolt, kellel puudub pädevus, väga olulist kehtivusnõuet ning seda peab saama vaidlustada artiklis 16 kehtestatud tähtajast pikema tähtaja jooksul.

15. Komisjon teeb ettepaneku vastata esimesele eelotsuse küsimusele jaatavalt, see tähendab, et kui maksekäsu on tegelikult välja andnud kohus, kellel rahvusvaheline pädevus puudub, siis on maksekäsk määruses nr 1896/2006 kehtestatud nõudeid arvestades välja antud valesti, mis annab võimaluse taotleda nimetatud määruse artikli 20 lõikes 2 ette nähtud läbivaatamist. Teisele eelotsuse küsimusele vastamiseks tuleb välja selgitada, kas maksekäsk on välja antud „selgelt" valesti. Rahvusvahelise kohtualluvuse korral ei ole enamikul juhtudel „selge", kas käsu välja andnud kohus on või ei ole pädev. Komisjoni arvates oleks seega määruse eesmärgiga vastuolus kohustada kohut iga juhtumi puhul põhjalikult kontrollima, kas ta on või ei ole pädev maksekäsku välja andma.

16. Komisjon teeb ettepaneku piirata määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõike 2 ulatust kooskõlas määruses nr 1215/2012[3] sätestatuga, nii et Euroopa maksekäsku oleks võimalik vaidlustada pärast vastuväite esitamise tähtaja möödumist vaid juhul, kui on rikutud rahvusvahelist kohtualluvust määravaid sätteid, mis on konkreetselt mõeldud õigussuhte nõrgema poole kaitsmiseks, või määruse

3 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (ELT 2012, L 351, lk 1).

nr 1215/2012 artiklis 24 (erandlik kohtualluvus) ette nähtud juhtudel, millele on viidatud selle määruse artikli 45 lõike 1 punkti e taandes ii. Võimalik kohtualluvuse määramise kokkuleppe rikkumine, nagu see, mis näib olevat käesoleva kohtuasja aluseks, ei kuulu ühegi sellise juhu alla, nii et ei saa öelda, et maksekäsk oleks välja antud „selgelt" valesti.

17. Seega jääb komisjoni arvates üle kindlaks määrata, kas esineb määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõike 2 tähenduses „muu erandlik asjaolu". Komisjon teeb ettepaneku tõlgendada seda mõistet kitsalt, piirates selle maksekäsumenetluse tahtliku kuritarvitamise juhtudega, mida tuleb igal üksikjuhul tõendada.[4]

18. Saksamaa valitsus on seisukohal, et mitte kõik avalduse vormil märgitud ebatäpsed või valeandmed ei anna võimalust selle vaidlustamiseks määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõike 2 alusel. Euroopa maksekäsu läbivaatamine on põhjendatud vaid siis, kui mõlema poole huve hinnates oleks maksekäsu täitmine nendest ühe jaoks talumatu („unerträglich"). Saksamaa valitsus viitab lisaks määruse nr 1896/2006 artiklit 20 käsitlevale kohtumäärusele Novontech-Zala[5], milles Euroopa Kohus seoses vastuväite esitamise kolmekümnepäevase tähtajaga leidis, et „[k]ui aga asjaomase tähtaja möödalaskmine tuleneb […] kostja esindaja hooletusest, ei saa selline olukord olla tingitud erakorralistest või erandlikest asjaoludest [artikli 20 lõike 1 punkti b ja lõike 2] tähenduses, sest selle tekkimist oleks olnud võimalik hõlpsalt vältida". Saksamaa valitsuse hinnangul tuleb seda arutluskäiku rakendada ka selleks, et mitte pidada „erandlikuks asjaoluks" midagi, mida see, kes sellele tugineb, oleks võinud kergesti vältida. Lisaks oleks määruse nr 1896/2006 (eriti kiiruse ja kulude vähendamise) eesmärkidega vastuolus lubada, et saab läbi vaadata Euroopa maksekäsku kellegi vastu, kes oleks võinud esitada vastuväite ette nähtud tähtaja jooksul (vastuväide, mida pealegi ei ole nimetatud määruse artikli 16 lõike 3 kohaselt vaja isegi põhjendada).

19. Saksamaa valitsuse jaoks ei ole asjaolu, et Euroopa maksekäsu taotleja ja teine pool ei jõua kokkuleppele rahvusvahelises kohtualluvuses, absoluutselt midagi „erandlikku", ja käesolevas kohtuasjas oleks Thomas Cook võinud ilma suuremate raskusteta tugineda maksekäsu välja andnud kohtu pädevuse puudumisele, esitades vastuväite. Lõpuks leiab Saksamaa valitsus, et isegi kui kohtul, kes lõpuks maksekäsu välja andis, ei oleks rahvusvahelist kohtualluvust, on igal juhul tegemist erapooletu ja liikmesriigist sõltumatu kohtuga, kellel ei oleks oma otsusega olnud mingit põhjust eirata või rikkuda Thomas Cooki huve.

IV. **Õiguslik analüüs**

A. *Esialgsed kaalutlused*

20. Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitab Euroopa Kohtule kaks eelotsuse küsimust. Esimesega nendest küsib ta, kas määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõike 2 alusel võib taotleda niisuguse Euroopa maksekäsu läbivaatamist, mille on välja andnud kohus, kes ei ole avalduse vormis kohtualluvuse kohta sisalduvate andmete alusel pädev asja lahendama; teisega (mis esitatakse vaid juhul, kui vastus esimesele on jaatav) soovib ta, et määrataks kindlaks, kas asjaolu, et käsk antakse välja kohtualluvuse kohta esitatud andmete põhjal, mis osutuvad hiljem ebatäpseteks, on nimetatud sätte tähenduses „erandlik asjaolu".

4 — Tema hinnangul ei esine seda asjaolu käesolevas kohtuasjas, milles Thurner Hotel võttis Bezirksgericht für Handelssachen Wien'i rahvusvahelise kohtualluvuse aluseks vastavalt määruse nr 44/2001 artiklile 5 lepinguliste kohustuste täitmise paiga.

5 — C-324/12, EU:C:2013:205, punkt 21.

21. Minu arvates võib – nagu soovitab Saksamaa valitsus oma seisukohtades – need kaks küsimust uuesti sõnastada üheks, mille võiks ümber sõnastada järgmiselt:

„Kas määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõiget 2 koostoimes selle määruse põhjendusega 25 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et Euroopa maksekäsk on välja antud avalduse vormis sisalduvate andmete põhjal, mis hiljem osutuvad ebatäpseteks, eriti kui nendest andmetest sõltub kohtualluvus, on „erandlik asjaolu", mis lubab kostjal, kellele on Euroopa maksekäsk nõuetekohaselt kätte toimetatud, taotleda maksekäsu kohtulikku läbivaatamist?"

B. *Küsimuse analüüs*

22. Määruse nr 1896/2006 artikli 20 „Erandjuhtude läbivaatamine" lõige 2 sätestab, et „[p]ärast artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumist on kostjal samuti õigus taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist päritoluliikmesriigi pädevas kohtus, kui käesolevas määruses sätestatud nõudeid arvesse võttes anti maksekäsk välja selgelt valesti, või muudel erandlikel asjaoludel" – asjaolu, mis vastavalt viidatud määruse põhjendusele 25, millele viitab sõnaselgelt eelotsusetaotluse esitanud kohus [6], võiks hõlmata asjaolu, et „Euroopa maksekäsu aluseks olid maksekäsu avalduses esitatud valeandmed".

23. Seega nii määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõikes 2 endas sätestatud nõue, et maksekäsk „anti välja selgelt valesti", kui ka märge põhjenduses 25, et „[l]äbivaatamine erandjuhtudel ei peaks tähendama, et kostjale antakse veel kordne võimalus nõude vaidlustamiseks" räägivad minu arvates selle teesi kasuks, et „erandjuhtudel läbivaatamist" tuleb kohaldada kitsalt. Seepärast nõustun ma põhimõtteliselt Saksamaa valitsusega, et mitte kõik avalduse vormil esitatud vale- või ebatäpsed andmed ei või õigustada Euroopa maksekäsu läbivaatamist vastavalt määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõikele 2.

24. Ainult erandjuhtudeks mõeldud õiguskaitsevahendi laiaulatuslik rakendamine on vastuolus ka Euroopa maksekäsumenetluse struktuuriga, mis annab võlgnikule üldiselt ainult ühe võimaluse, kuidas võlausaldaja nõudele reageerida – määruse nr 1896/2006 artiklis 16 ette nähtud vastuväite –, kuid just sellepärast on sellele kehtestatud väga vähe vorminõudeid (tuleb esitada kirjalikult kolmekümnepäevase tähtaja jooksul) ja mitte ühtegi sisulist nõuet (ei ole vaja põhjendada). [7]

25. Järelikult leian, et artikli 20 lõiget 2 koostoimes viidatud määruse põhjendusega 25 tuleb tõlgendada kitsalt, millega nõustuvad kõik menetluses osalejad, kes esitasid kirjalikud seisukohad, peale Portugali valitsuse.

26. Niisugustel asjaoludel nagu käesolevas kohtuasjas, see tähendab, et mis puutub taotleja poolt avalduse vormil märgitud andmetesse, ei tohiks läbivaatamisvõimalust anda, kui võlgnik (eriti kui tegemist on, nagu siin, müüja või teenuste osutajaga) võis juba nõuetekohaselt kätte toimetatud Euroopa maksekäsu läbi vaatamisel hinnata, et andmed, millele selle välja andnud kohus oli tuginenud (see tähendab taotleja esitatud andmed) olid ebatäpsed, ebaõiged või valed. See tähendab, et nõustun Thurner Hoteli ja Austria valitsusega selles, et neid vale- või ebatäpseid andmeid, mille vastu oleks võlgnik juba saanud reageerida vastuväite esitamisega, ei saa kvalifitseerida „erandlikuks asjaoluks", mis õigustaks maksekäsu läbivaatamist. Lõppkokkuvõttes leian, et määruse nr 1896/2006 põhjenduses 25 nimetatud „valeandmed" peavad piirduma nendega, mille vale olemus või ebatäpsus tuleb välja või mida võlgnik saab hinnata tegelikult hiljem, siis kui viidatud määruse artikli 16 lõikes 2 ette nähtud tähtaeg on möödas – asjaolu, mida peab iga juhtumi puhul hindama liikmesriigi kohus.

6 — Teises eelotsuse küsimuses viitab Handelsgericht Wien „Euroopa Komisjoni 7. veebruari [2006. aasta] teatise 2004/0055 põhjendusele 25". Saan sellest aru nii, et viidatakse 7. veebruari 2006. aasta muudetud ettepanekule: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus millega luuakse Euroopa maksekäsu menetlus (KOM(2006) 57 (lõplik)), millega lisati praegu kehtiva määruse põhjendus 25.

7 — Vastuväite tagajärg on vastavalt määruse nr 1896/2006 artikli 17 lõikele 1 põhimõtteliselt, et menetlus jätkub päritoluliikmesriigi pädevates kohtutes tavalise tsiviilkohtumenetluse korras. Nimetatud menetluse raames võib arutada näiteks rahvusvahelise kohtualluvuse küsimust, eelkõige käesoleva kohtuasja puhul poolte vahel sõlmitud kohtualluvuse kokkuleppe kehtivuse ja tagajärgede küsimust.

27. Seepärast leian esialgse järeldusena, et „erandlikuks asjaoluks”, mis võimaldaks võlgnikul taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist vastavalt määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõikele 2, võib pidada vaid asjaolu, et maksekäsk põhineb avalduse vormil märgitud andmetel, mis on osutunud valeks või ebatäpseks tegelikult hiljem, pärast vastuväite esitamise tähtaja möödumist; võlgnik peab igal juhtumi puhul seda tõendama. Teisiti öeldes, kui maksekäsk põhineb avalduse vormil esitatud andmetel, mille vale olemust või ebatäpsust oleks võlgnik võinud hinnata vastuväite esitamiseks nimetatud määruse artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja jooksul – seda peab hindama liikmesriigi kohus –, siis ei ole tegemist „erandliku asjaoluga”, mis õigustaks läbivaatamist.

28. Minu arvates ja põhjustel, mille ma esitan järgnevalt, ei vii ka asjaolu, et avalduse vormil esitatud vale- või ebatäpsetest andmetest sõltub maksekäsku välja andva kohtu pädevus – olukord, millele viitab konkreetselt Handelsgericht Wien – teistsugusele järeldusele.

29. Nagu on sätestatud määruse nr 1896/2006 põhjenduses 16, „[k]ohus peaks vaatama [Euroopa maksekäsu] avalduse, sealhulgas kohtualluvuse küsimuse […], läbi avalduses esitatud teabe alusel”, ilma et oleks vajalik, et seda läbivaatamist teostaks kohtunik[8]. Nõuete hulgas, mida peab kohus, kellele Euroopa maksekäsu avaldus esitatakse, määruse nr 1896/2006 artikli 8 kohaselt vastava vormi põhjal kontrollima, on rahvusvaheline kohtualluvus (viidatud määruse artikkel 6). Selles mõttes hindab see, kes Euroopa maksekäsu avaldust läbi vaatab, vaid seda, kas määruse nr 1896/2006 I lisa vormil A taotleja märgitud kohtu kohtualluvuse kriteeriumi numbrikood (kolmeteistkümnest võimalikust) on tõepärane vastavalt määrusele nr 44/2001[9], millele on viidatud määruse nr 1896/2006 artikli 6 lõikes 1 seoses kohtualluvusega[10].

30. Teiselt poolt teavitatakse võlgnikku talle Euroopa maksekäsu määruse nr 1896/2006 V lisas ette nähtud vormi E abil kättetoimetamise teel punktis c nähtavalt esile toodud viisil mitte ainult sellest, et ta võib kolmekümnepäevase tähtaja jooksul esitada vastuväite, ja selle tegemata jätmise tagajärgedest, vaid ka sellest, et „käesolev maksekäsk on välja antud ainult taotleja esitatud andmete põhjal, mida kohus ei ole kontrollinud”.

31. Seega ja kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul toimetati maksekäsk Thomas Cookile kätte nõuetekohaselt, tuleb käesolevas kohtuasjas arvestada, et nimetatud äriühingule oli alates teatise kättesaamisest (hetk, millest algab vastuväite esitamise tähtaeg) teada, et nimetatud maksekäsk oli välja antud ainult nende andmete põhjal, mille oli Thurner Hotel esitanud määruse nr 1896/2006 I lisas ette nähtud vormil A. Järelikult, isegi kui kohtutoimikust ei nähtu, kas Thomas Cook sai nimetatud vormi A ärakirja tegelikult kätte, võis nimetatud Belgia äriühing eeldada, et Thurner Hotel ei olnud oma avalduses teavitanud sellest, et on olemas pooltevaheline kohtualluvuse kokkulepe (kuivõrd maksekäsk tuli Austria kohtult, mitte Gante'i kohtult), ja et põhimõtteliselt ei olnud see, kes oli teostanud läbivaatamise vormil esitatud andmete põhjal, nimetatud kokkuleppe olemasolust tingimata teadlik.[11]

8 — Veelgi enam, määruse nr 1896/2006 artiklis 8 on lubatud koguni, et nimetatud läbivaatamist võib teostada automatiseeritud menetluse abil.

9 — Konkreetselt on käesolevas asjas (mis ei puuduta tarbijaid) tähtsust omavas osas määruse nr 1896/2006 artikli 6 lõikes 1 sätestatud, et „[k]äesoleva määruse kohaldamisel määratakse kohtualluvus vastavalt asjaomastele ühenduse õiguse eeskirjadele, eelkõige vastavalt määrusele (EÜ) nr 44/2001”. Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) asendati alates 10. jaanuarist 2015 määrusega nr 1215/2012, mis ei olnud käesoleva kohtuasja asjaolude toimumise ajal kohaldatav.

10 — Kormann märgib, et „ainus vajalik kontroll on tõepärasuse kontroll võrreldes põhinõude kohta esitatud andmetega” (J.M. Kormann, *Das neue Europäische Mahnverfahren im Vergleich zu den Mahnverfahren in Deutschland und Österreich*. Jena: Jenaer Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft, 2007, lk 96).

11 — Tuleb arvesse võtta, et vastavalt määruse nr 1896/2006 artikli 7 lõike 2 punktile e tuleb Euroopa maksekäsu taotlejal selles etapis esitada ainult võlanõuet tõendavate vahendite *kirjeldus*, nii et on enam kui tõenäoline, et viidatud artiklis 8 nimetatud läbivaatamise teostamise ajal ei ole kohtul, kellele avaldus esitatakse, isegi poolte vahel sõlmitud lepingut.

32. Sellega seoses, arvestades, et määruse nr 44/2001 artikliga 24 on üldiselt lubatud kohtualluvust vaikimisi pikendada, kui kostja ilmub kohtusse, mis ei olnud algul poolte vahel kokku lepitud [12], leian ühtlasi, et asjaolu, et Euroopa maksekäsu taotleja – oodates võlgniku reageerimist – oli nimetanud Austria kohtu pädevuse määramise kriteeriumiks kohustuste täitmise paiga (määruse nr 44/2001 artikli 5 lõige 1), ei saa lihtsalt niisama nimetada viidatud põhjenduse 25 tähenduses „valeandmeteks". [13] Nagu Euroopa Kohus juba leidis seoses 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (edaspidi „Brüsseli konventsioon") [14] samaväärsete sätetega, ei ole „konventsiooni üldise süsteemi või eesmärkidega seoses […] alust arvata, et artikli 17 tähenduses [määruse nr 44/2001 artikli 23] kohtualluvuse kohta kokkuleppe sõlminud pooltel oleks keelatud esitada vabatahtlikult oma kohtuvaidlust nimetatud kokkuleppes ettenähtust erinevale kohtule" [15].

33. Tuleb arvesse võtta ka, et pelgalt sellise kokkuleppe olemasolu poolte vahel sõlmitud lepingu üldtingimustes ei tähenda, et see on vastavalt viidatud määruse artiklile 23 kehtiv. [16] Selle vormilise kehtivuse hindamine pooltevahelise vaidluse korral nõuaks kohtuasja arutava kohtu poolt põhjalikumat läbivaatamist kui see, mis tehakse määruse nr 1896/2006 artikli 8 raames, isegi kui kohut teavitatakse sellise kokkuleppe olemasolust Euroopa maksekäsu avalduse vormil. Seepärast leian ma, et juhul, kui Euroopa maksekäsu taotleja kahtleb lepingu üldtingimustes sisalduva kohtualluvuse kokkuleppe kehtivuses või toimes, ei ole ta kohustatud sellele kokkuleppele tuginema vormil, millega ta taotleb Euroopa maksekäsu välja andmist, kuna neid aspekte ei saa mingil juhul arutada Euroopa maksekäsumenetluses.

34. Seega leian, et nendel asjaoludel võib pidada „erandlikuks asjaoluks", mis võimaldaks võlgnikul taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist vastavalt määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõikele 2, üksnes asjaolu, et maksekäsk põhineb avalduse vormil esitatud andmetel, mis on osutunud vale- või ebatäpseteks andmeteks tegelikult hiljem, pärast vastuväite esitamise tähtaja möödumist, isegi kui nimetatud andmetest sõltub kohtu pädevus, eelkõige, kui taotleja on jätnud eeldatava poolte vahel sõlmitud kohtualluvuse kokkuleppe märkimata.

35. Järelikult leian, et Handelsgericht Wien'i esitatud eelotsusetaotlusele tuleb vastata, et käesoleva kohtuasja asjaoludel tuleb määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõiget 2 koostoimes selle põhjendusega 25 tõlgendada nii, et pelgalt asjaolu, et Euroopa maksekäsk on välja antud avalduse vormil esitatud vale- või ebatäpsete andmete põhjal, isegi kui nimetatud andmetest sõltub kohtu pädevus – eriti kui taotleja on jätnud eeldatava poolte vahel sõlmitud kohtualluvuse kokkuleppe märkimata –, ei ole „erandlik asjaolu", mis lubaks kostjal, kellele on Euroopa maksekäsk nõuetekohaselt kätte toimetatud, taotleda selle kohtulikku läbivaatamist, välja arvatud juhul, kui võlgnik suudab liikmesriigi kohtus tõendada, et ta võis asjaolust, et avalduse vormil esitatud andmed on valed või ebatäpsed, teada saada tegelikult alles pärast nimetatud määruse artikli 16 lõikes 2 sätestatud vastuväite esitamise tähtaja möödumist.

12 — Viidatud määruse artikliga 24 on lubatud, et isegi kui poolte vahel on sõlmitud kohtualluvuse kokkulepe, võib avaldaja esitada oma nõude kokkulepitust erinevasse kohtusse ja kostja nõustub vaikimisi selle kohtualluvusega, ilmudes sellesse kohtusse, mis jätaks tulemuslikult ilma mõjuta kohtualluvuse kokkuleppe, mille nad võisid olla varem sõlminud (välja arvatud ainupädevuse juhtudel vastavalt määruse nr 44/2001 artiklile 22). Nii on juba leidnud Euroopa Kohus seoses konkreetselt Euroopa maksekäsumenetlusega, et „Euroopa maksekäsu suhtes esitatud vastuväidet, millega ei vaidlustata päritoluliikmesriigi kohtu pädevust, ei tule käsitada kohtusse ilmumisena nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 […] artikli 24 tähenduses", isegi juhul, kui kostja vaidles esitatud vastuväites nõuetele sisuliselt vastu (kohtuotsus Goldbet Sportwetten, C-144/12, EU:C:2013:393). Vt viidatud artikli 24 kohta ka üldiselt kohtuotsus Cartier parfums-lunettes ja Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, punkt 34 jj.

13 — Võttes lisaks arvesse, et Thurner Hotel vaidlustab Thomas Cooki nimetatud kohtualluvuse kokkuleppe olemasolu (vt Thurner Hoteli seisukohtade punktid 2 ja 3).

14 — EÜT 1972, L 299, lk 32, mida on muudetud hilisemate konventsioonidega uute liikmesriikide ühinemise kohta.

15 — Kohtuotsus Elefanten Schuh, 150/80, EU:C:1981:148, punkt 10. Vt ka kohtuotsus ČPP Vienna Insurance Group, C-111/09, EU:C:2010:290, punkt 21 jj. Siinkohal tuleb samuti meelde tuletada, et määruse nr 44/2001 artikli 35 lõike 1 kohaselt ei ole keelatud tunnustada otsust, mis on tehtud sama määruse artiklis 23 sätestatud tingimustel kokku lepitud kohtualluvuse kokkuleppest kinni pidamata. Ei tunnustata ainult otsuseid, mis on tehtud nimetatud määruse II peatüki 3. (kohtualluvus kindlustusasjade puhul), 4. (kohtualluvus tarbijalepingute puhul) ja 6. jaos (ainupädevus) sätteid rikkudes, või selle määruse artiklis 72 ette nähtud juhul.

16 — Vt selle kohta Mankowski, P. „Artikel 23 Brüssel I-VO", Rauscher, T. (kirj): *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht – EuZPR / EuIPR*. München: Sellier, 2006, lk 411 jj, eriti punkt 16 jj.

V. **Ettepanek**

36. Esitatud põhjendusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Handelsgericht Wien'ile järgmiselt:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1896/2006 (millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus) artikli 20 lõiget 2 koostoimes selle määruse määruse põhjendusega 25 tuleb käesoleva kohtuasja asjaoludel tõlgendada nii, et pelgalt asjaolu, et Euroopa maksekäsk on välja antud avalduse vormil esitatud vale- või ebatäpsete andmete põhjal, isegi kui nimetatud andmetest sõltub kohtu pädevus – eriti kui taotleja on jätnud eeldatava poolte vahel sõlmitud kohtualluvuse kokkuleppe märkimata –, ei ole „erandlik asjaolu", mis lubaks kostjal, kellele on Euroopa maksekäsk nõuetekohaselt kätte toimetatud, taotleda selle kohtulikku läbivaatamist, välja arvatud juhul, kui võlgnik suudab liikmesriigi kohtus tõendada, et ta võis asjaolust, et avalduse vormil esitatud andmed on valed või ebatäpsed, teada saada tegelikult alles pärast nimetatud määruse artikli 16 lõikes 2 sätestatud vastuväite esitamise tähtaja möödumist.